Vai toli girdėc

Marcinkonių krašto laikraštis 2018 m. gegužė Nr. 5(25)

Leidžiamas nuo 2016 metų

Atkurtai Lietuvai 100

Mieli kaimynai, marcinkoniškiai!

Šiemet rudenį sukaks 110 m. kaip į Marcinkonis atvyko tarnystei kunigas Alfonsas Petrulis. Tai žymiausias su Marcinkonimis ir Lietuvos istorija susijęs žmogus.

Trumpai pakartosiu jo nuopelnus mūsų parapijai.

Į Marcinkonis kunigas A. Petrulis paskiriamas 1908 m. spalio 31 d. Čia jis išvystė plačią kultūrinę veiklą. Jaunimui organizuoti ir lavinti į Marcinkonis iš Kauno apylinkių pasikvietė dvi lietuvaites mokytojas, kurios mokė tautinių šokių ir lietuviškų dainų. Bažnyčiai įtaisė naujus vargonus ir pakvietė patyrusį vargonininką Žilinską, kuris greit suorganizavo stiprų chorą. Pralavintas jaunimas rengdavo vakarus, susirinkimus bei pasilinksminimus. Po spektaklių vietinis choras dainavo lietuviškas dainas, tarp jų ir „Tautišką giesmę“.

Marcinkonyse kun. A. Petrulis rūpinosi ir švietimo reikalais. Apie tai savo atsiminimuose rašė Jonas Miškinis: „Marcinkonyse buvo pradžios mokykla, joje buvo mokoma tik rusiškai. Tai kun. A. Petrulis rūpinosi, kad šalia rusų kalbos lietuvių vaikams būtų dėstoma lietuvių kalba ir ja tikyba. Negavęs valdžios leidimo, špitolėje įsteigė slaptą mokyklą ir kursus „daraktoriams“. Be to, šioje mokykloje jaunuoliai buvo ruošiami eksternais į aukštesnes mokyklas. Pradžioje mokė jo brolis studentas Vytautas Petrulis, vėliau buvęs Lietuvos finansų ministru“.

1918 m. Nepriklausomybės Akto signataras, Marcinkonių klebonas (1908-1911 m.) kunigas Alfonsas Petrulis

Kun. A. Petrulis Marcinkonyse darbavosi energingai. Rūpinosi ne tik bažnyčia, sielovada, bet siekė kelti parapijiečių kultūrą, švietimo lygį, stengiasi šviesti žmones, ragino skaityti laikraščius, naudingas knygas ir stengėsi, kad kiekvienas kaimas gautų bent po laikraštį. Ypač rūpinosi vaikų švietimu. Įkalbinėjo tėvus, kad samdytų mokytoją, nors ir iš pačių parapijiečių, kuris pamokytų vaikus bent tikėjimo tiesų. Kun. A. Petrulis savo tarnavimu Bažnyčios, tėvynės ir žmonių labui į save patraukė parapijiečių širdis.

Tai sakykit, mieli marcinkoniškiai, ar neverta 1918 m. signatarą kun. Alfonsą Petrulį pagerbti jo vardu pavadinant Marcinkonių gatvę?

Dauguose, kur kunigavo kitas 1918 m. signataras, kun. Vladas Mironas, gatvė jau pervadinta jo vardu.

Ar mes „aršesni“?

Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečio metai tęsiasi... Įamžinkime juos geru darbu!

Kada tai turėsime Marcinkonyse?

Jūsų,
Vytautas Paulaitis

Marcinkonys senoje spaudoje

Parinko Irina Makarčiuk

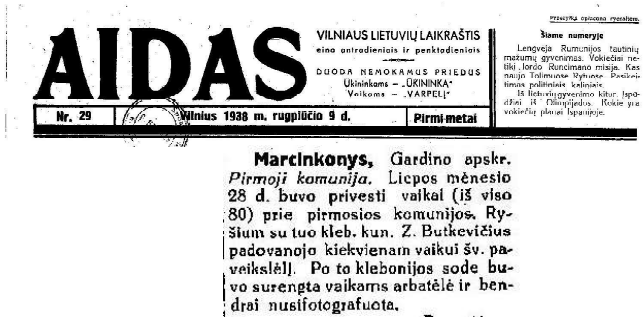

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina antradieniais ir penktadieniais

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ukininkams – „ŪKININKA"
Vaikams – „VARPELĮ"

Nr. 29 | Vilnius 1938 m. rugpiūčio 9 d. | Pirmi metai

Šiame numeryje

Lengvėja Rumunijos tautinių mažumų gyvenimas. Vokiečiai neliki Jordo Runcimano misija. Kas naujo Tolimuose Rytuose. Pasiruošimas politiniais kalnijais.

Iš lietuvių gyvenimo kitur. Ispanijoj iš Olimpijados. Kokie yra vokiečių planai Ispanijoje.

Marcinkonys, Gardino apskr. *Pirmoji komunija.* Liepos mėnesio 28 d. buvo privesti vaikai (iš viso 80) prie pirmosios komunijos. Ryšium su tuo kleb. kun. Z. Butkevičius padovanojo kiekvienam vaikui šv. paveikslėlį. Po to klebonijos sode buvo surengta vaikams arbatėlė ir bendrai nusifotografuota.

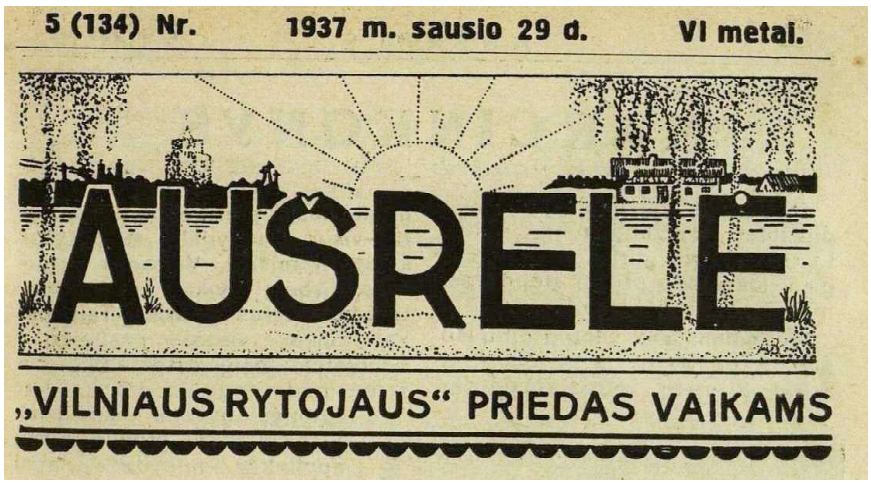

5 (134) Nr. 1937 m. sausio 29 d. VI metai.

AUŠRELĖ

„VILNIAUS RYTOJAUS" PRIEDAS VAIKAMS

66 AUŠRELĖ 5 (134) Nr.

MARCINKONYS

Senovėje mūsų krašte augo didžiulės, neįžengiamos girios. Lietuviai savo girias labai brangino, jose nuo priešų slėpdavosi ir iš čia juos puldavo.

Šiandiena anų senųjų girių jau nėbėra, beliko tik jų likučiai. Bet miškingų vietų mūsų krašte dar gamta labai graži. Kur tik pažiūri,—visur smėlynai, supustytos kopos ir miškai. Vietomis lygumos, dirbami laukai, kai kur matosi neaukštos kalvos. Taip pat kai kuriose vietose pasitaiko ir nedidelių balų. Apskritai, čia žemė nederlinga, todėl kai kur žmonės gyvena skurdžiai. Visi čia renka grybus, kurių apylinkės miškuose labai daug auga, jais minta ir juos kitiems parduoda.

Apylinkėje yra gražių ežerų - ežerinkų, kurie čia tarp miškų tyvuliuoja. Arčiau Marcinkonių yra šie ežereliai: Kastinis, Aklažeris ir Trakainis, o toliau—Grūto, Ilgio ir Randamonių ežerai.

Šalia Marcinkonių teka vingiuodama Grūdos upelė, o pro patį miestelį sruvena nedidutis Beržupio upokšnis, kuris netoli už miestelio įteka Grūdon. Grūdos krantai vietomis gražūs, krūmokšniais apaugę. Jos vanduo išplovė gilią vagą. Matyt, seniau ji buvo didesnė, vandeningesnė. Grūda į vakarus nuo Marcinkonių įteka Merkin. Šis, surinkęs pakelėje mažesnių upelių vandenis, skuba Nemuno priešlobstin. Toje vietoje, kur Merkys įteka Nemunan, dabar yra Merkinės miestas. Senovėje čia stovėjo tvirta lietuvių pilis, kurios sienų griuvėsiai ir dabar stūkso apleisti. Apie tą pilį ir garsius jos valdovus ir narsius Dainavos šalies bernelius užsiliko labai gražių padavimų.

MARCINKONIŲ BAŽNYČIA

kai kur pasitaiko. Viena tokių vietų yra Marcinkonys, kurių apylinkės gražiais miškais apaugusios.

Marcinkonys yra nedidelis miestelis. Jis yra nuo Vilniaus į pietus už 93 kilometrų, Gardino apskrityje. Marcinkonių apylinkių

Marcinkonyse yra apie 300 gyventojų. Miestelio gyventojai beveik visi lietuviai, bet yra ir žydų. Žmonės daugiausia ūkininkai; namai beveik visi mediniai. Pro Marcinkonis eina geležinkelis iš Vilniaus Gardinan. Netoli miestelio yra stotis.

Marcinkonyse yra lietuviškas kooperatyvas. Vietos ir apylinkių lietuviai jį palaiko ir jame perkasi reikalingiausių prekių. Marcinkonyse yra valsčiaus įstaiga ir paštas. Viduryje miestelio turgavietė.

Marcinkonių miestelį puošia graži švento Simano ir Judo vardo bažnyčia. Nors bažnyčia ir medinė, bet dailiai pastatyta. Jos bokštai, iškilę virš medžių, kurie auga aplinkui, toli matomi. Bažnyčia stovi ne miestelio viduryje, kaip tai paprastai būna, bet kiek už miestelio. Ji yra gražioje, pakilusioje vietoje. Seniau, kada Marcinkonys buvo dar mažesnė sodyba, toje vietoje 1770 metais buvo pastatyta pirmoji nedidelė medinė bažnytėlė. Ją pastatė kunigas Juozapavičius. Toji bažnytėlė išstovėjo daugiau šimto metų. 1878 metais ji sudegė. Tada žmonės ėmė statyti naują. 1880 metais lietuvių parapijiečių darbu ir aukomis buvo pastatyta dabartinė bažnyčia. Ji stovi jau 57 metus.

Marcinkonių parapija yra grynai lietuviška. Bažnyčioje lietuviški pamokslai ir lietuviški giedojimai būna kiekvieną sekmadienį ir visomis šventomis dienomis.

Rusų laikais lietuviškų mokyklų mūsų krašte visai nebuvo. Žmonių tautinį susipratimą stiprino ir kėlė lietuviai inteligentai, daugiausia kunigai. Marcinkonyse prieš karą ir senesniais laikais lietuvybę skleidė buvę čia kunigai: kun. Šablinskas, kun. Raštutis, kun. J. Stašys ir kiti. Žmonės juos atsimena ir su pagarba jų vardus mini.

Pokariniais laikais Marcinkonių apylinkėje pradėta steigti lietuviškos mokyklos ir lietuviškų draugijų skyriai. Lietuviškos „Rytoj" mokyklos, vėliau skaityklos, Lietuvių šv. Kazimiero ir Ūkio D-jų skyriai iki šių metų buvo Marcinkonių miestely ir šiuose sodžiuose: Kapiniškėse, Mustelkoje, Rudnioje, Randamonyse, Mašnyčioje, Grūte, Vieciūnuose, Ašašnykuose, Margionyse, Mardasave, Neravuose, Šklėriuose, Šūmos - Kriokšlyje, Darželiuose, Dubininke, Kašėtose ir Puvočiuose.

Marcinkonių apylinkės gyventojai labai myli savo gimtąją lietuvišką kalbą, gyvena gana švariai, yra nuoširdūs ir vaišingi. Seni ir jauni suaugę ir maži — visi kalba lietuviškai (dzūkiškai). Vyresnieji ir jaunimas skaito lietuviškus laikraščius, o vaikai labai myli „Aušrelę" ir iš jos mokosi gražių eilėraščių, pasakų. Jaunimas moka daug gražių lietuviškų dainų ir jas dainuoja; dažnai surengia ir lietuviškus vakarus.

Marcinkonių apylinkėje beveik kiekviename kaime yra pastatyti gražūs kryžiai. Tai irgi daugiausia susipratusio jaunimo darbas.

* * *

Jūs, broliukai, pupuliukai —
Be „Aušrelės", kaip žvirbliukai.
Jūs, mergelės, jūs roželės —
Be „Aušrelės", kaip žvelelės.

Toks dabar atėjo laikas,
Skaito ją kiekvienas vaikas.
Kaip aš negražiai darysiu,
Jei „Aušrelės neskaitysiu.

Imk, paštoriau, skatikus,
Siųsk „Aušrelę" per metus.

Kunigo Jono Lauriūno SJ mintys

(iš 1976 m. pamokslų rinkinio „Žodžiai broliams“)

Kunigas jėzuitas Jonas Lauriūnas (1924 – 1991) – viena šviesiausių XX a. Lietuvos asmenybių, savo gyvenimu liudijusių Kristų. Ilgametis Kabelių parapijos klebonas, pogrindinės kunigų seminarijos dėstytojas (jo mokiniai: vysk. J. Boruta SJ, VU doc. dr., vertimo mokslo pradininkas Lietuvoje kun. K. Ambrasas-Sasnava, kun. A. Belickas, kun. V. Merkys), „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ ir „Rūpintojėlio“ bendraautoris, 50 tomų pamokslų „Žodžiai broliams“, knygų kunigų rekolekcijoms „Kad kūrentųsi ugnis“ ir vienuolių rekolekcijoms „Į Horebo kalną“, keleto apologetinių ir daug kitų veikalų autorius.

Religija tarnauja žmogui, kad (jis) suartėtų su Dievu, kad padarytų jį šviesesnį ir laimingą.

Religija netikra, jei nėra meilės žmogui. Pamaldumas netikras, jei garbiname Dievą ir niekiname žmones. Kristus mus laikys tiek savo mokiniais, kiek mokėsime kitą žmogų jausti ir atjausti, kartu su juo džiaugtis ir verkti.

Nėra įstatymo, draudžiančio padėti žmogui, esančiam nelaimėje, nėra įstatymo, draudžiančio daryti gera.

Kristus meilę praktikavo nežiūrėdamas nepatogumų sau pačiam. Darydamas gera, jis nevengė nemalonumų sau pačiam. Jis žiūrėjo, kas yra tiesa.

Meilė yra tvirta, nebijanti sunkumų. Meilė dažnai siejasi su auka, su savęs išsižadėjimu, o taip mylėti įstengia tik tvirtos asmenybės, nugalėję savyje egoizmą, bailumą.

Kažkas turi ginti tai, kas šventa. Neginti yra nusikaltimas, bendradarbiavimas su tamsa, su blogiu.

Dievas mums skiria amžinybę, o mes suraskime Dievui laiko bent sekmadienį!

Neužmirškime, kad Bažnyčia visada yra tik nusidėjėlių Bažnyčia.

Tamsa tik tada įsigali, kai mažai žiburių, kai neatsiranda drąsuolių, kai stinga žmonių, kurie nebotų sunkumų.

Blogis ten sklinda, kur nesutinka žmonių su tvirtu charakteriu.

Kiekvienas amžius turi savo tamsą ir kiekvienas amžius turi turėti savo žiburius.

Šiandien žodis jau nėra auksas, o nuodai. Ir ant melo medžio auga blogi vaisiai.

Viešpats nori, kad mes iš savo širdies išimtume tik tai, kas gera, nes žodis visada turi pasekmių kitiems – šviesių ar tamsių pasekmių.

Krikščionio siela turi būti ne mažo, o didelio formato. Taip nori Kristus.

Būti krikščioniu – tai tarnauti pasauliui: savo kilnumu, savo šviesa, savo tylia kantrybe ir savo maldos gyvenimu.

Jei krikščionis nespinduliuoja, jis nustoja būti Kristaus mokiniu arba yra blogu mokiniu.

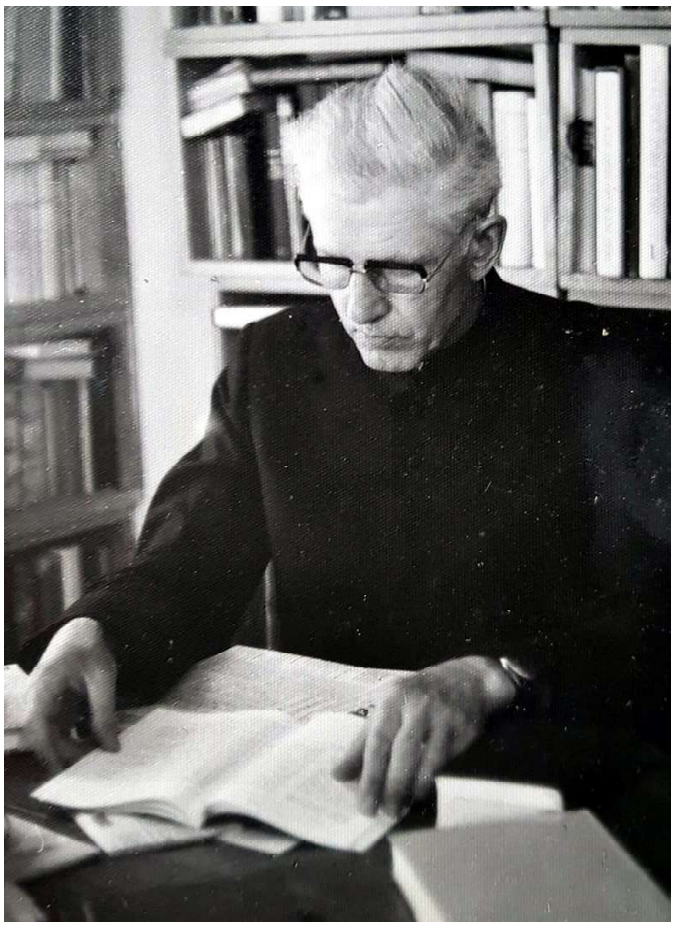

Kunigas J. Lauriūnas SJ.

Nuotrauka iš O. Grigaitės asmeninio archyvo

Dievą turi garbinti ne lūpos, o rankos, praktiška elgsena, graži laikysena gyvenimo vėjuose.

Kiekviena nesantaika yra tragedija, yra žaizda. Kas bebūtų, žmonijoje turi išlikti noras sugyventi.

Vienybės stoka, sugriuvusi taika – tai mūsų dvasios bankrotas, mūsų dvasinio skurdo ženklas, mūsų lėkšto tikėjimo ženklas. Už tai Kristus meldėsi, trokšdamas mums dvasinės didybės, plačios širdies, gilaus tikėjimo. Ši malda gimė Kristaus sieloje prieš pat kančią, paskutinės vakarienės metu. Tai Jo testamentas.

Mūsų gyvenimas, pasak Jėzaus Kristaus, yra komandiruotė žemėje.

Dievas išaukštino žmogų, todėl jis turi siekti kristalinio tyrumo.

Kur tiesa ir meilė, ten vyksta statyba, kūryba, ten gyvenimas kyla.

Priimti Dievo žodį, gyventi pagal Evangeliją, savo elgseną derinti prie Evangelijos reikalavimų – štai turbūt yra tikroji religija.

Brangiausias daiktas žemėje yra graži, gera širdis.

Jei serga dvasia, ji ko nors svarbaus negauna.

Pabraukta autoriaus.

Parinko Danutė Mikolėnaitė-Valentukevičienė

Gyvenimas prie Skroblaus. Margionių kaimas 1913 – 1939 m.

Iš Juozo Gaidžio atsiminimų

Pačian Margionių kaimo vidurin iškilus aukšta keturstrėlė liepa (dabar pripažinta gamtos paminklu). Kas šitų liepų pasodzino, niekas gyvenančių neprismena. Jeigu mūs gražuolė liepa prakalbėtų, jinai daugel pasakytų margioniečių pergyventų vargų ir ašarų. Mūs liepa, nor ir cyli, bet išdidžiai iškėlusi savo keturias viršūnes ir, mažiausiam vėjeliui papūtus, mažiausias lapelių šlamėjimas tarytum kalba: "Būk, lietuvi, atsparus gyvenimo kryžkelėm! Kaip aš atspari visokiausiom vėtrom, katros ir šakelių mano negali nulaužt".

Gal gi mūs margioniečiai, sekdami savo senų gražuolį liepų, kad ir žiauriausiuose gyvenimo sūkuriuose nesuklupo ir lig šių dienų išlaikė senolių palikimą – savo gimtų kalbų, papročius, tradicijas…<…>

Kiek prismenu, kaimas atrodė labai skurdžiai. Trobų dauguma buvo visai senos, cik viena kita naujesnė, nė vienas ūkininkas neturėj kaip reikiant nuosavo kiemo: pakalnėn suskišį vienas prieg kito, pastatas prieg pastato. Kaimi buvo virš septyniasdešimt ūkininkų. O šuliniai visan kaimi buvo cik trys. Kad vandenio būt langviau parsinešt, pasdarydavo neštuvus (vadzinamus nasilkus) ir tampydavo suskuprinį an pecių vandenį.

Pircys buvo cik dzvi visan kaimi: pas Kuprikus ir pas Smalierius. Pircys buvo be kamino, kampi pircies sukrauta akmenų krosnis, pasienin – dzidelis lovys vandeniui. Krosnin pridegindavo akmenų lig raudonio ir tadu kastuvu akmenis sumesdavo lovin. Tais akmenais padarydavo karštų vandenį dėl prausimo. Atajus kūrc pircies, raikėjo kelnes aukštai paraitoc, kad galėtai nuo savi nubraukc lipančias blusas…

Prausės visi bendrai tuom paciu vandeniu. Lubos ir sienos nuo dūmų buvo aplipį suodziais. Pircis prisrinkdavo pilnutėlė žmonių.Vienų rozų Birono Kazys an ko tai rėkė:

– Kų tu man ca pas burnų subinį prilipdei!

Palubėn buvo prikaltos medzinės šatros, an jų sukardavo apacinius marškinius ir kelnes, kad nuo karščio iškrist visoki vabzdžiai, kurių buvo įsigyvenusių nemažas skaičius. Duris užkabindavo ir tadu šalto vandenio kad pils an pečiaus dėl karščio, net akmenai pliauška. Gal ir pas pacį Liucipierį peklon ciek karščio ir duchatos nebūdavo, kiek ton pircin. Vaikai cik bliauna, an žamės sukišį burnas pasieniuose.

Nu ir tadu vyrai kad duos su vantom, net pircis braška, atrodo, kad jie sa visus šonkaulius išmuš.

Skerdžiaus krepšys iš beržo tošies (Pasukti nuotr)

Vienų rozų kokis tai senis, besvanodamas, kad užsirioglino an manį, maža trūko, kad jis man žarnas būt išspaudis. Po pircies mano tėvas užsivedė mani pas Kuprikų pažiūrėc, kap aš atrodau po sumindžiojimo. Kuprikienė mani paplojo ir nusjuokdama sako:

– Išaugs vyras, maskolius bus (kareivis).

Pircyje prausdavos vėlai vakari. Dėl šviesos degindavo balanas, bet nuo garų balanos užgesdavo ir prausdavos patamsin. O kad pradeda rangcis, kiek ten riksmo būdavo:

– Ca tavo, ne mano!

Kartais dzidelis apsimauna trumpom kelnėm, tadu cik pastebi, kad ne jo, tai nusmaudamas širsta ir kad pasuka kiciem an galvų...

Vargo mūs tėvai ir an ūkės dirbdami. Gelažinių vežimų tadu nebuvo, ašys ir tos buvo medzinės, tik gelažies

Girnos

Ant mintuvų moteriški (maži) nasčiai vandeniui nešti

gabalas prieg ašies, iš apačios primuštas, kad ratas tep grait ašies nenubrukt. Žamį arė medziniais arklais. Žagrė irgi medzinė, dvilypė: an galų užkaldavo noragus. Prie ragočiaus pritvirtindavo ilgas ienas kap vežimo ir arklį kinkydavo tep pat kap vežiman. Daugel mūsų seneliai prakaito išliejo prie šitokių arklų... <...>

Sunku mūsų tėvam buvo ir laiką sužinoc...Visam kaimi vos keturi laikrodžiai buvo, kuriuos, moje, iš Amerikos parvežė. <...> Laiką mūsų tėvai spėdavo: nakciu an gaidzių giedojimo ir giedrų nakcį – an žvaigždių, daugiausia an šienpjovių. O saulėtų dzienų – žingsniais matuodavo są šešėlį... <...>

Skurdus būdavo ir namuose jaukumas – pirkia ir priemenė – jokių kambarių nebuvo. Lantų grindys mažai pas kų buvo, daugiausia molio aslos, ir tos vištų iškapstytos duobėm. Pirkios kampi – dzidelis pečius, aplink su pripečkiu, kad galima būt pagulėc ir pasišildyc prie pečiaus. Apačion pečiaus buvo vadinama popečiais, kur visadu laikydavo vištas. Lesinti vištas išlaisdavo po visų pirkių. Kiek vištos pridarydavo nešvarumo...

Kiaulas visadu penėdavo priemenėje, o penimę retkarčiais insilaisdavo ir in pirkių. Vienų rozų aš su sa motina nuvėjau pas Krušo Jankų. Jie tuomkart abiedojo (pusryčiavo). Šeima dzidelė, aplink stalų visi apsėdį. Ant stalo – kašikas keptų bulbių, du bliūdai kopūstų ir taip skaniai visi rėžia medziniais šaukštais. O prie pat durų, prie lancynos, penimė kiaulė ėdė iš lovio. Motina inajus kap ištarė:

– Tegu bus pagarbintas, – tai, – socyk dzieve, – jau nespėjo pasakyc.

Kiaulė nusgandus kad spruko pro duris, pro ma tarpukojį, mani tep ir užsimovė an savį. Už ko aš nusitvėriau laikycis? Už uodegos ar šerių – nepomėcinu. Mano riksmas labai derinos prie kiaulės žviegimo. Atrodė graži muzika. Bet mano laimei ar nelaimei, jojimas buvo neilgas. Motušės darželio štankietas buvo atplyšis. Kiaulė pro skylį smigo ir mani nubruko. <...>

Mūsų tėvų ir duona kasdzieninė buvo prakaituota. Nor Marcinkonysna malūnas buvo, bet retas katris in malūnų važavo, girnas sukdavo rankom.

Kaimo vyrai miego nenorėjo, tai šeimas augino dzidelas, todėl ir duonos daugel raikėjo. Kol susuka porą sėtuvių, tai ir miltai sudrėksta nuo prakaito.<...>

Visi norėjo žiemos šalčiams užajus šiltai apsirengc ir avių vilnos visiem buvo reikalingos, bet su avim gyvenc kartu nesnorėjo. Ale žiemos šalčiams užajus, dažnas ir avis laikydavo pirkion.

Mūsų pirkaitė buvo visai maža, bet visciek tėvas prieg pečiaus užtverdavo užtvarinį ir tį sukišdavo avis, o viršun sudėdavo lantas , kur mes, vaikai, miegodavom. Nakciu, jei kiek pajudam, avys bliauna. Bliauna avys, rėkiam ir mes, ir tokia graži susdarydavo kapela, kad cik klausykis.

Avėdavo vien tik vyžais, retas katris batus odzinius turėj. Vasaros laiku vaikščiodavo basi, su vienom apacinėm baltom pakulinėm arba drobinėm kelnėm. Kad klynuose guzikų nebuvo, tai kartais iš neapdairumo slepiama kūno dalis pasrodzydavo.

Vienųroz an ūlyčios daugel prisrinkusių vyrų ir moterų buvo. Krušo Anė, neiškentus juokdama ir sako:

– Jonai, uždaryk tu sa zubrį.

Jonas susimėtęs atsakė:

– O, kad ir jam saulės spinduliai mieli.<...>

Daugel vargo matė žmonės. Privargo ir be žibalo, bet išeitį rado. Iš miško parsiveždavo lygių pušį, supjaudavo an ilgų pagalių, priskalzdydavo trainų ir iš trainų prilupdavo plonų balanų. Iš storo pagalio atpjaudavo kulbį, kulbėn išgręždavo skylį, skylėn inkišdavo lazdų, viršun lazdos prikaldavo blėkutį, kur inkišdavo degančių balanų. Tokis prietaisas vadzinos žibincis. Prie tokios šviesos vakarais moterys verpdavo kuodelius, vyrai pindavo vyžas, krūkuodavo pančius, lopydavo kailinius, milo kelnes... Kartais vaikus pristatydavo su bliūdu vandenio krapštyc ir prižiūrėc balanos. Per vakarų, kap pavakaroja, tai ciek prisranka dūmų, kad žmogus žmogaus nemato, ne cik to darbo.

Puodus, bliūdus ir kitokius valgymui raikmenis liedavo iš alavo ar švino. Šaukštus daugiausia droždavo iš medzio. <...>

Daugel rūpesčių žmones turėj ir su muilu. Kiek galėdami stengės pasdaryc pacys.

Atsirasdavo kur kokia gaišena, iš kur tai pasrūpindavo mėlynojo akmens ir iš to virdavo muilų. Arba pelenuose velėdavo.

Ėdė žmones blusos, ėdė utelės, užpuolė ir blakės, katras su balanom degindavo iš sienų ir lovų. Bet žmones užpuolė pats skaudžiausias priešas – ligos: garančka, raupai, kruvinė, adra ir niežai. Daktarų nebuvo ir niekas jokios pagelbos serganciem žmonėm neteikė. Daugiausia išmirė paauglių. Labai privargo žmonės su niežais. An kūno atsirado vocys. Dzienų, prie darbo – dar pusė bėdos, bet jau nakciu, tai cik lovos braška, kap pradeda visi gramžtis.<...>

Tęsinys kitame numeryje

Marcinkonių etnografinio muziejaus eksponatai.

Vytauto Paulaičio nuotraukos

Kronika

Gegužės 4 d. Šv. Florijono, gaisrų sergėtojo, dienos proga Marcinkonių ugniagesių komandos ugniagesiai gelbėtojai, o drauge ir visa kaimo bendruomenė gavo gražią dovaną – šalia Marcinkonių pagrindinės mokyklos pastatyta moderni ir šiuolaikiška gaisrinė. Džiugu, kad ugniagesiai turės geras darbo sąlygas – pastate įrengtas garažas, atskiras budėtojo postas, persirengimo bei poilsio kambariai, dušas.

Už sėkmingai įgyvendintą ir labai reikalingą projektą padėkojau Varėnos rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnybos direktoriui Ramūnui Navickui, padėkomis pagerbėme ir labiausiai pasižymėjusius ugniagesius, tačiau padėkų vertas kiekvienas ugniagesys. Didžiuojamės jų profesionalumu, kurį įrodo gelbėdami žmonių gyvybes ir jų turtą bei gamtą.

Algis Kašėta,
Facebook

Europos diena Kabelių užkardoje

Gegužės 9 d. į Kabelių užkardą susipažinti su prieš mėnesį paskirtu vadu Andriumi Beloručkinu ir kartu paminėti Europos dieną atvyko nemažas būrelis visuomenininkų. Šios iniciatyvos autorius – lietuvių diplomatas, nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius, Europos Komisijos pareigūnas Rytis Martikonis.

Susitikime su naujuoju vadu dalyvavo Darželių ir Musteikos bendruomenių pirmininkai Inga Grigienė ir Stanislavas Malūnavičius, Dzūkijos nacionalinio parko ir Čepkelių valstybinio gamtinio rezervato direkcijos ekologė dr. Onutė Grigaitė, VšĮ „Baltijos aplinkos forumo“ Lietuvoje direktorius Žymantas Morkvėnas bei kiti visuomenininkai. Rytis Martikonis, šiuo metu atostogaujantis Dzūkijoje, teigė, kad pasieniečių darbas yra atsakingas, garbingas ir visuomenėje vertinamas, užkardos vadui linkėjo sėkmės ir atsakomybių. „Mūsų reikalas yra pasieniečiams padėti ir prisidėti,“ – sakė R. Martikonis. Sveikindamas Europos dienos proga, kaip simbolinį visuomenininkų įsipareigojimą – turtinti užkardos biblioteką, vadui jis įteikė

A. Beloručkinas - pirmas iš dešinės, R. Martikonis - antras iš kairės.

Adolfo Ramanausko-Vanago autobiografinę knygą „Partizanų gretose“ ir D. Pociaus „Pasaulio lietuviai: šlovė ir gėda“.

Užkardos vadas Andrius Beloručkinas padėkojo už parodytą visuomenininkų iniciatyvą ir knygas, papasakojo apie savo patirtį dirbant Valstybės sienos apsaugos tarnyboje. „Didžiuojuosi tuo, kad esu pasienietis, norėčiau, kad ir kiti kolegos didžiuotųsi savo tarnyba, o visuomenė pasitikėtų pareigūnais. Pasieniečiai, – teigė Kabelių užkardos vadas, – gerbiami dėl to, kad saugo ne tik Lietuvos valstybės, bet ir Europos Sąjungos sieną, be to, čia ir NATO kraštinė siena“. A. Beloručkinas pripažino, kad ne tik kariuomenei, bet ir pareigūnams labai svarbus vietinių gyventojų palaikymas ir pasitikėjimas, nes vietos bendruomenė – nepamainomi pasieniečių pagalbininkai.

Svečiai su A. Beloručkinu kalbėjosi įvairiomis temomis. Bene svarbiausioji – gamtosauginė. Dr. O. Grigaitės retų augalų augimviečių tyrimų rezultatai rodo, kad pasieniečių veikla (patruliavimas) sudaro palankias sąlygas augti itin retoms, įrašytoms į Raudonąją knygą, augalų rūšims. Mokslininkė domėjosi, kokios teisinės galimybės vykdyti mokslinius tyrimus pasienio teritorijoje. Neišvengta kitų tautai ir valstybei aktualių – jaunimo užimtumo, nusikaltimų prevencijos, istorinės atminties – temų. Nemažai kalbėtasi apie bendradarbiavimo galimybes ir ateities planus.

Danutė Mikolėnaitė-Valentukevičienė

<u>*Mūsų kaimai*</u>

Mančiagirė

Dailidės, staliaus, kryžių meistro Tomo Miškinio (1876 – 1962 m.) namas.

Ūlos skardis

T. Miškinio darbo kryžius

Sveikiname jubiliatus

90 metų sukakties proga
Bronę Averkienę
(Kabelių k., gim. 1928 05 07)
Juliją Karlonienę
(Šklėrių k., gim 1928 05 15)

85 metų sukakties proga
Raisą Aniščiuk
(Marcinkonių k., gim. 1933 05 28)
Teresą Radzevičienę
(Marcinkonių k., gim. 1933 05 28)

80 metų sukakties proga
Marijoną Krušienę
(Darželių k., gim. 1938 05 14)
Vygandą Čapliką
(Rudnios k., gim. 1938 05 27)
Mariją Zapasnykienę
(Marcinkonių k., gim. 1938 05 29)

70 metų sukakties proga
Antaną Tamulevičių
(Zervynų k., gim. 1948 05 04)
Oną Česnulienę
(Žiūrų k., gim. 1948 05 08)
Birutę Gaidienę
(Marcinkonių k., gim. 1948 05 09)

65 metų sukakties proga
Vincą Raulušaitį
(Trakiškių k., gim. 1953 05 09)

60 metų sukakties proga
Viktorą Česnulevičių
(Marcinkonių k., gim. 1958 05 22)

50 metų sukakties proga
Viliją Zinkevičienę
(Margionių k., gim. 1968 05 26)

Bronei, Julijai, Raisai, Teresai, Marijonai, Vygandui, Marijai, Antanui, Onai, Birutei, Vincui, Viktorui ir Vilijai linkime sveikatos, ilgų gyvenimo metų ir Dievo palaimos!

Dėl bažnyčios atnaujinimo

Galima pasidžiaugti, kad Marcinkonių parapijos žmonės visuotinai aukomis atsiliepė į Viešosios įstaigos „Marcinkonys“ kvietimą atnaujinti Marcinkonių seną šviesos ir tikėjimo židinį – pavargusią, 138 m. medinę bažnytėlę. Jau galima numanyti, kad šis bendras tikslas bus pasiektas.

Plačiai paskleidus žinią ir pakvietus aukoti, gauta aukų netgi iš užsienio (Lenkijos), iš Marcinkonių kilusių žmonių palikuonių, taip pat – iš kitų parapijų, ne vien Marcinkonių parapijos žmonių. Vienas kitas verslininkas prisidėjo ir apvalesnėmis sumomis (čia neturime galimybės vardinti konkrečių aukotojų). Kartais aukoja ir „užeiviai“ – naujieji kaimų gyventojai. Tai labai miela, kad jie vertina ne tik Dzūkijos gamtą, bet padeda išsaugoti ir šio krašto dvasinį paveldą.

Dėkojame visiems, o geradarių vardai išliks istorijai Aukotojų knygoje.

Jau aukojo daugelis parapijos kaimų tikinčiųjų, bet dar ne visi. Kas išvykę, kas šiaip nesusiruošė.

Aukas rinkti padėjo kaimų bendruomenės, taip pat Viešosios įstaigos „Marcinkonys“ žmonės.

Kaip ir iki šiol, pagrindinis darbo krūvis gula ant VšĮ direktoriaus Juozo Šilansko pečių. Jis ne tik kiekvieną sekmadienį prieš pamaldas aukas renka bažnyčioje, po pamaldų praneša kaip vyksta pasiruošimo darbai, bet ir nuolatos lankosi banke, ieško, derasi su rangovais ir organizuoja konkrečius atnaujinimo darbus.

Darbai prasidėjo birželio 7 dieną. Statybininkai pradeda nuo varpinės – tai bus lyg generalinė repeticija prieš tvarkant pačią bažnyčią.

Aukos teberenkamos. Taip pat pinigus galima pervesti į banko sąskaitą. Pervedant pinigus rašyti šiuos rekvizitus:

VšĮ „Marcinkonys“ Įmonės kodas 3042588554
Banko sąskaita LT19 7300 0101 4697 0525

Daugiau informacijos suteiks J. Šilanskas telefonu +370 698 27 001. Kviečiame aukoti.

Ačiū.

Inf.

Vai toli girdėc
Leidėjas Viešoji įstaiga „Mūsų atmintis“. Tiražas 300 egz.
Redakcijos adresas: Rinktinės g. 21-39, LT-09202 Vilnius
Tel. +370 686 73275, +370 310 44449, +370 5 2735308
el. p. adresas vytpaulaitis@inbox.lt
Redaktorius Vytautas Paulaitis